

Μικρό Λεξικό της Μυθοχώρας

A. ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Αγαμέμνωνας: Βασιλιάς των Μυκηνών. Ήταν ο αρχηγός της εκστρατείας των Ελλήνων κατά της Τροίας. Δολοφονήθηκε από τη σύζυγό του Κλυταιμνήστρα, όταν επέστρεψε στις Μυκίνες.

Άδης: Θεός του Κάτω Κόσμου. Για τους αρχαίους σήμαινε επίσης και τον ίδιο τον Κάτω Κόσμο, δηλαδή τον τόπο διαμονής των νεκρών.

Άδωνης: Ιδιαίτερα όμορφος άνδρας και αγαπημένος της Αφροδίτης. Σκοτώθηκε από έναν αγριόχοιρο στην Αμαθούντα, τη σημερινή Λεμεσό της Κύπρου. Στη Μέση Ανατολή θεωρούσαν τον Άδωνη θεό της βλάστησης.

Άδωνια: Γιορτές που γίνονταν προς τιμήν του Άδωνη. Οι γιορτές αυτές ξεκίνησαν στην Κύπρο και μεταφέρθηκαν από τους Πτολεμαίους στην Αίγυπτο.

Αιγέας: Βασιλιάς της Αθήνας και πατέρας του Θησέα. Έδωσε το όνομά του στο Αιγαίο Πέλαγος, όταν έπεσε σε αυτό νομίζοντας ότι ο Μινώταυρος νίκησε το γιο του.

Αιθέρας: Σύμφωνα με τον Ησίοδο ήταν ο γιος της Νύχτας και του Ερέβους (το οποίο ήταν ένα κατάμαυρο πλάσμα με φτερά). Μέρος του Ουρανού, το πιο κοντινό στον ήλιο.

Αίσωπος: Μεγάλος παραμυθάς της αρχαιότητας. Καταγόταν από τη Φρυγία. Οι μύθοι του έμειναν γνωστοί, γιατί μιλούσαν με απλό τρόπο αλλά και σοφία για μεγάλα ζητήματα της ζωής και της καθημερινής πραγματικότητας.

Αμαζόνες: Πολεμικός λαός που αποτελούνταν μόνο από γυναίκες. Αυτές γυμνάζονταν, κυνηγούσαν και πολεμούσαν. Οι αρχαίοι πίστευαν ότι η χώρα τους βρισκόταν στη Μικρά Ασία. Τις νίκησε ο Ηρακλής σε έναν από τους άθλους του.

Αμάλθεια: Νύμφη. Κόρη του Ωκεανού. Γνώρισμα της είχε ένα κέρας (κέρατο) γεμάτο με καρπούς. Συμβόλιζε την αφθονία και τον πλούτο. Ο μύθος λέει πως με τη μορφή κατσίκας θίλαξε το Δία, όταν αυτός κρυβόταν από τον Κρόνο στο Ιδαίον Άντρον.

Αργοναυτική εκστρατεία: Έτσι ονομάστηκαν οι περιπέτειες του Ιάσονα και των συντρόφων του, των Αργοναυτών. Αυτοί ταξίδεψαν από την Ιωλκή στην Κολχίδα για να πάρουν το Χρυσόμαλλο Δέρας. Στην Αργοναυτική Εκστρατεία έλαβαν μέρος ήρωες της αρχαιότητας, όπως ο Ηρακλής και ο Ορφέας.

Η Αργοναυτική Εκστρατεία έχει κάποιες ομοιότητες με την Οδύσσεια και συμβολίζει τη δημιουργία πολλών πόλεων από τους Μιλήσιους στα παράλια του Εύξεινου Πόντου, τον 7ο αιώνα.

Αργώ: Το καράβι των Αργοναυτών. Το κατασκεύασε ο τεχνίτης Άργος για τον Ιάσονα.

Αριάδνη: Κόρη του Μίνωα. Ερωτεύτηκε τον Θησέα και τον βοήθησε να σκοτώσει τον Μινώταυρο και να διαφύγει από τον Λαβύρινθο.

Ασκληπιός: Θεός και προστάτης της Ιατρικής.

Αυλίδα: Εκεί συγκεντρώθηκαν περίπου 100.000 Έλληνες και ξεκίνησαν με τα 1200 καράβια τους για την Τροία. Βρίσκεται στη Βοιωτία.

Αφροδίτη: Η θεά της ομορφιάς και του έρωτα. Η Αφροδίτη, σύμφωνα με το μύθο, αναδύθηκε από τη θάλασσα της Κύπρου.

Αχιλλέας: Μεγάλος ήρωας της αρχαιότητας. Γιος του Πηλέα και της Θέτιδας. Πήρε μέρος στον Τρωικό Πόλεμο με τους στρατιώτες του, τους Μυρμιδόνες. Πολέμησε γενναία. Σκοτώθηκε όταν ο Πάρις τον σημάδεψε με το τόξο στο μόνο θνητό σημείο του κορμιού του: τη φτέρνα του. Τον λάτρευαν πολλοί και διαφορετικοί λαοί, από τη Θεσσαλία μέχρι τη Μικρά Ασία και τον Εύξεινο Πόντο. Υπήρξε το πρότυπο του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Βελλεροφόντης: Γιος του Ποσειδώνα ή του Γλαύκου με την Ευρυμένη. Όμορφος και γενναίος νέος. Έγινε ο ήρωας της Κορίνθου και της Λυκίας. Δάμασε τον Πήγασο και σκότωσε το μυθικό τέρας Χίμαιρα. Όταν προσπάθησε να ανέβει στον Όλυμπο με τον Πήγασο οι θεοί τον τιμώρησαν, γκρεμίζοντάς τον από το βουνό τους και τρελαίνοντάς τον.

Γαία (Γη): Μυθική μορφή. Γέννησε τον Ουρανό, τα Όρη και τον Πόντο και αργότερα τους Τιτάνες, τους Κύκλωπες, τους Εκατόγχειρες αλλά και τις Νύμφες και τον Νηρέα. Οι πόνοι που της προκαλούσαν τα Όρη την έκαναν να τραντάζεται. Έτσι προκαλούνται οι σεισμοί.

Γηρούνης: Τρισώματος γίγαντας. Ζούσε στο νησί Ευρύθεια, που βρισκόταν κοντά στο σημερινό Κάδιξ της Νότιας Ισπανίας. Είχε κοπάδια από κόκκινα βόδια. Νικήθηκε από τον Ηρακλή, που του πήρε και τα βόδια του.

Γιγαντομαχία: Πόλεμος ανάμεσα στους 12 θεούς και τους 100 γίγαντες, στον οποίο νίκησαν οι θεοί.

Δαίδαλος: Καλλιτέχνης, αρχιτέκτονας και εφευρέτης. Οι αρχαίοι πίστευαν ότι τα αγάλματα που κατασκεύαζε έμοιαζαν τόσο πολύ με ζωντανούς ανθρώπους, ώστε τα έδεναν για να μη φύγουν. Κατασκεύασε σπουδαία έργα για τον Μίνωα, με γνωστότερο τον Λαβύρινθο. Επειδή ο Μίνωας δεν τον άφηνε να φύγει από την Κρήτη, έφτιαξε φτερά με τον γιο του Ίκαρο και προσπάθησαν να δραπετεύσουν. Ο Ίκαρος δεν τα κατάφερε. Ο Δαίδαλος πήγε μετά τον θάνατο του γιου του στη Σικελία.

Δευκαλίωνας: Γιος του Προμηθέα και πατέρας του Έλληνα. Γλίτωσε μαζί με την οικογένειά του από τον κατακλυσμό του Δία, χάρη σε μια κιβωτό.

Δίας: Ο βασιλιάς των θεών. Κυβερνούσε θεούς και ανθρώπους. Σύμβολό του ήταν ο κεραυνός. Ταξίδευε σε όλο τον κόσμο και έπαιρνε διάφορες μορφές (ανθρώπων, ζώων και φυσικών φαινομένων).

Διόνυσος: Γιος του Δία και της Σεμέλης και σύζυγος της Αριάδνης. Ήταν ο θεός του κρασιού αλλά και της βλάστησης. Οι αρχαίοι πίστευαν ότι γεννήθηκε από το πόδι του Δία. Τον λάτρευαν στα γλέντια τους. Κέντρο της λατρείας του ήταν το βουνό Παγγαίο και ο Παρνασσός.

Δούρειος Ίππος: Ήταν ένα τεράστιο ξύλινο άλογο, κούφιο από μέσα. Το κατασκεύασαν οι Έλληνες, μετά από συμβουλή του Οδυσσέα και το χάρισαν στους Τρώες. Έτσι κυρίεψαν με δόλο την Τροία.
Έκτορας: Ο μεγαλύτερος γιος του Πρίαμου. Αρχιστράτηγος των Τρώων κατά τον Τρωικό πόλεμο. Τον σκότωσε ο Αχιλλέας για να εκδικηθεί τον θάνατο του Πάτροκλου.

Ελένη (ή «Ωραία Ελένη»): Κόρη του Τυνδάρεου ή του Δία και της Λίδας. Σύζυγος του Μενέλαου. Ήταν γνωστή για την εξαιρετική ομορφιά της. Η αρπαγή της από τον Πάρι προκάλεσε τον Τρωικό πόλεμο, σύμφωνα με τη μυθολογία.

Επιμηθέας: Αδερφός του Προμηθέα. Ο Ησίοδος τον χαρακτηρίζει αστόχαστο, γιατί όταν οι θεοί του ανέθεσαν να μοιράσει τα χαρίσματα στους ανθρώπους, αυτός τα έδωσε όλα στα ζώα.

Έριδα: Θεά, που συμβόλιζε τη διχόνοια. Επειδή δεν προσκλήθηκε στο γάμο του Πηλέα και της Θέτιδας, πήγε μόνη της. Έφερε μαζί της ένα μήλο για την «ωραιότερη θεά». Έτσι ξεκίνησε ο καυγάς μεταξύ Ήρας, Αθηνάς και Αφροδίτης, γεγονός που υπήρξε και η αρχή του Τρωικού Πολέμου.

Ερμής: Ο φτερωτός θεός. Γιος του Δία και της Μαίας και πρόγονος του Οδυσσέα. Ήταν ο αγγελιοφόρος των θεών και προστάτευε τις εμπορικές συναλλαγές αλλά και τις ανθρώπινες σχέσεις.

Ερμάνθιος Κάπρος: Τεράστιο αγριογούρουνο που ζούσε στο όρος Ερύμανθο της Αρκαδίας. Προκαλούσε τεράστιες ζημιές στους κατοίκους της γύρω περιοχής. Τον αιχμαλώτισε ο Ηρακλής μέσα σε ένα δίχτυ και έτσι απάλλαξε την περιοχή.

Εσπερίδες: Νύμφες της Εσπερίας, δηλαδή του κήπου των θεών. Ζούσαν στο άκρο του τότε γνωστού κόσμου, κοντά στο σημερινό Γιβραλτάρ. Εκεί φρουρούσαν τα χρυσά μήλα που η Γη δώρισε στον γάμο του Δία και της Ήρας. Τα μήλα αυτά τους τα έκλεψε ο Ηρακλής, στον τελευταίο άθλο του.

Εύμαιος: Ο πιστός βοσκός του Οδυσσέα.

Ευρυδίκη: Γυναίκα του Ορφέα. Όταν πέθανε, ο άντρας της κατέβηκε στον Κάτω Κόσμο για να την βρει. Την βρήκε, αλλά δεν κατάφερε τελικά να την πάρει μαζί του.

Ευρυσθέας: Βασιλιάς των Μυκηνών, της Τίρυνθας και του Άργους. Ανέθεσε μια σειρά δύσκολων αποστολών στον ξάδερφό του Ηρακλή, προκειμένου να τον εμποδίσει να διεκδικήσει τον θρόνο του.

Ευρώπη: Κόρη του βασιλιά της Τύρου, Αγίνωρα. Την ερωτεύτηκε ο Δίας. Γι' αυτό ο βασιλιάς των θεών μεταμορφώθηκε σε ταύρο, την πήρε στην πλάτη του και την μετέφερε στην Κρήτη. Εκεί έκανε μαζί της τρεις γιους: τον Μίνωα, τον Σαρπηδόνα και τον Ραδάμανθο.

Ημέρα: Κόρη της Νύχτας και του Ερέβους και αδερφή του Αιθέρα, κατά τον Ησίοδο. Ήταν το φως που έβγαине μετά τη σκοτεινή νύχτα.

Ηρακλής: Ο διασημότερος και πιο αγαπητός ήρωας της αρχαιότητας. Γεννήθηκε στη Θήβα από το Δία και την Αλκμήνη. Η ζωή του ήταν γεμάτη περιπέτειες και κατορθώματα σε πολλά μέρη του κόσμου. Τα 12 μεγαλύτερα κατορθώματά του, που πραγματοποίησε μετά από εντολές του ξαδέρφου του Ευρυσθέα, έγιναν γνωστά ως «Άθλοι του Ηρακλή». Επίσης έκανε εκστρατείες κατά της Τροίας και της Σπάρτης, ενώ πήρε μέρος στην Αργοναυτική Εκστρατεία. Σύμφωνα με κάποιον μύθο ήταν και ο ιδρυτής των Ολυμπιακών Αγώνων. Μετά το θάνατό του ανέβηκε στους ουρανούς με το άρμα της θεάς Αθηνάς. Λατρεύτηκε από πολλούς και διαφορετικούς λαούς, όπως τους Κέλτες και τους Ρωμαίους. Μάλιστα πολλοί ανατολικό λαοί είχαν ήρωες που έμοιαζαν πολύ με τον Ηρακλή. Οι αρχαίοι τον χαρακτήριζαν «αλεξίκακο» (δηλαδή αυτόν που απέκρουε το κακό) και «σωτήρα». Ο μύθος του φαίνεται ότι ξεκινάει από τις πανάρχαιες τελετές για το κυνήγι.

Θησέας: Μεγάλος ήρωας της αρχαιότητας. Γιος του Αιγέα και της Αίθρας. Μεγάλωσε με τη μητέρα του στην Τροιζήνα. Μετά από πολλές περιπέτειες συνάντησε τον πατέρα του στην Αθήνα. Νίκησε το Μινώταυρο στην Κρήτη. Μετά το θάνατο του πατέρα του βασίλεψε στην Αθήνα. Σύμφωνα με κάποιους μύθους, νίκησε τις Αμαζόνες όταν εκστράτευσαν στην Αττική και προσπάθησαν να καταλάβουν την Αθήνα. Κέντρο της λατρείας του υπήρξε η Αττική. Μάλιστα οι Αθηναίοι του αφιέρωναν την όγδοη μέρα κάθε μήνα.

Ιθάκη: Νησί του Αιγαίου Πελάγους. Τόπος καταγωγής και βασίλειο του Οδυσσέα.

Ίκαρος: Γιος και συνεργάτης του μυθικού τεχνίτη Δαίδαλου. Τον συνόδεψε στην Κρήτη. Σκοτώθηκε κατά την απόδρασή του από το βασίλειο του Μίνωα. Πέταξε πολύ κοντά στον Ήλιο και έτσι έλιωσε το κερί με το οποίο είχε κολλήσει τα φτερά στο σώμα του.

Ιλιάδα: Ένα από τα δυο έπη του Ομήρου, που μας μιλάει για τον Τρωικό Πόλεμο. Έχει 15.537 στίχους.

Ιόλαος: Ανιψιός, φίλος και συνεργάτης του Ηρακλή σε κάποιους από τους άθλους του.

Ιππολύτη: Βασίλισσα των Αμαζόνων. Είχε μία περίφημη ζώνη, δώρο του θεού Άρν. Γι' αυτήν εκστράτευσε ο Ηρακλής στο βασίλειο των Αμαζόνων. Η Ιππολύτη και ο στρατός της νικήθηκαν και ο Ηρακλής πήρε τη ζώνη.

Ιφιγένεια: Κόρη του Αγαμέμνονα. Ο πατέρας της υποχρεώθηκε να τη θυσιάσει στη θεά Άρτεμη, για να μπορέσουν οι Έλληνες να ταξιδέψουν για την Τροία. Η θεά την έσωσε βάζοντας στη θέση της ένα ελάφι. Την πήρε μαζί της και την έκανε ιέρεια στο ναό της, στην Ταυρίδα (σημερινή Κριμαία). Η Ιφιγένεια δεν έζησε για πάντα εκεί. Τελείωσε τη ζωή της ως ιέρεια της «Ταυροπόλου Αρτέμιδος» στην Αττική. Εκεί οι κάτοικοι την λάτρευαν μαζί με την Άρτεμη και ο Ευριπίδης έγραψε δυο τραγωδίες γι' αυτήν.

Κάλχας: Φημισμένος μυθικός μάντης. Απόγονος του Απόλλωνα. Βοήθησε, με τις συμβουλές του, τους Έλληνες στον Τρωικό Πόλεμο. Πέθανε από τη λύπη του, όταν ηττήθηκε από έναν άλλο μάντη, το Μόψο.

Κίρκη: Κόρη του Ήλιου. Ήταν μάγισσα και ζούσε στο νησί Αιαία. Μεταμόρφωσε τους συντρόφους του Οδυσσέα σε γουρούνια. Όμως τελικά όταν ερωτεύτηκε τον ήρωα, ξανάδωσε στους φίλους του την ανθρώπινη μορφή και τον βοήθησε στο ταξίδι του. Μάλιστα, σύμφωνα με κάποιο μύθο έκανε μαζί του και ένα γιο, τον Τηλέγονο.

Κόρκυρα: Νύμφη, κόρη του ποταμού Άσπου. Την αγάπησε ο Ποσειδάνας και την μετέφερε σε ένα νησί που πήρε το όνομά της: τη σημερινή Κέρκυρα.

Κρόνος: Γιος του Ουρανού και της Γαίας. Αδερφός και αρχηγός των Τιτάνων. Πήρε την εξουσία από τον Ουρανό. Φυλάκισε τους Κύκλωπες και τους Εκατόγχειρες και απελευθέρωσε τους Τιτάνες. Σύμφωνα με το μύθο κατάπινε τα παιδιά του για να μην του πάρουν την εξουσία. Ο γιος του Δίας γλίτωσε, γύρισε στον Όλυμπο και τον έδιωξε.

Λαβύρινθος: Πολυώροφο ανάκτορο με περίπλοκους διαδρόμους και πολλά δωμάτια. Τον έκτισε ο Δαίδαλος στην Κρήτη για τον Μίνωα.

Λαιστρυγόνες: Λαός γιγάντων. Βασιλιάς τους ήταν ο Αντιφάτης. Με τις γιγάντιες πέτρες που πετούσαν βύθισαν όλα τα πλοία που συνόδευαν τον Οδυσσέα στο ταξίδι του στην Ιθάκη. Σώθηκε μόνο το πλοίο του Οδυσσέα.

Λαοκόνοντας: Τρώας μάντης. Διαφώνησε με την απόφαση των Τρώων να αφήσουν τον Δούρειο Ίππο να μπει στην πόλη τους. Ο Ποσειδάνας τότε έστειλε δυο γιγάντια φίδια που τον έπνιξαν μαζί με τους γιους του.

Λερναία Ύδρα: Μυθικό τέρας. Ζούσε στη λίμνη Λέρνη, κοντά στο Άργος. Έμοιαζε με τεράστια νεροφίδα και είχε 9 κεφάλια. Όταν κάποιος της έκοβε ένα κεφάλι, γεννιόνταν δυο στη θέση του. Την εξόντωσε ο Ηρακλής, σε έναν από τους 12 άθλους του.

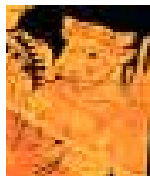
Μενέλαος: Βασιλιάς της Σπάρτης. Έπεισε τους Έλληνες να εκστρατεύσουν κατά της Τροίας, όταν ο Πάρης του έκλεψε τη γυναίκα, την ωραία Ελένη.

Μήδεια: Κόρη του βασιλιά της Κολχίδας, Αιήτη. Ερωτεύτηκε τον Ιάσονα. Τον βοήθησε να κλέψει το χρυσόμαλλο δέρας, αποκοιμίζοντας με ένα μαγικό φίλτρο τον δράκο που το φύλαγε. Γύρισε μαζί με τον Ιάσονα στην Ιωλκό, τον παντρεύτηκε και έκαναν τρία παιδιά. Οι αρχαίοι πίστευαν ότι χρησιμοποιούσε τα μαγικά της φίλτρα για να γιατρεύει και να δίνει τη ζωή σε φίλους και να σκοτώνει τους εχθρούς.

Μίνωας: Γιος του Δία και της Ευρώπης και σύζυγος της Πασιφάης. Βασιλιάς της Κρήτης. Κάθε 9 χρόνια συναντούσε τον πατέρα του στο βουνό Ίδη. Ο Δίας του υπαγόρευε τους νόμους, με τους οποίους κυβερνούσε. Ένωσε τις πόλεις της Κρήτης και έκανε την Κρήτη μεγάλη ναυτική και εμπορική δύναμη.

Μινώταυρος: Μυθικό τέρας με σώμα ανθρώπου και κεφάλι ταύρου. Γιος της Πασιφάης και ενός ταύρου. Ζούσε στον Λαβύρινθο, όπου τον είχε κλείσει ο Μίνωας. Εκεί του έριχναν για τροφή τους κατάδικους αλλά και τους 7 νέους με τις 7 νέες, που έστελναν οι Αθηναίοι σαν φόρο. Τελικά τον σκότωσε ο Θησέας.

Μνηστήρες: Νεαροί άρχοντες που εγκαταστάθηκαν στο παλάτι του Οδυσσέα, όταν εκείνος έφυγε για την Τροία. Πίεζαν την Πηνελόπη να παντρευτεί κάποιον από αυτούς και ξόδευαν τη βασιλική περιουσία. Ο Οδυσσέας τους εξόντωσε, μαζί με τον Τηλέμαχο, όταν επέστρεψε στην Ιθάκη.

Νηρέας: Γιος του Πόντου και της Γαίας. Οι αρχαίοι τον παρουσίαζαν σαν ένα ήπιο και δίκαιο γέροντα. Μαζί με τη Δωρίδα γέννησαν τις Νηρηίδες.

Νηρηίδες: Κόρες του Νηρέα. Προστάτευαν τους θαλασσινούς και τα πέλαγα. Τα ονόματα των Νηρηίδων ήταν βγαλμένα από τη θάλασσα (Γαλήνη, Ακταΐη, Πλωτώ, Ποντοπόρεια, Φέρουσα).

Οδυσσέας: Βασιλιάς της Ιθάκης. Φημισμένος θαλασσοπόρος και ήρωας του Τρωικού Πολέμου. Βοήθησε σημαντικά στη νίκη των Ελλήνων με τη γενναιότητα αλλά κυρίως με την εξυπνάδα του. Μετά το τέλος του πολέμου ταξίδευε επί 10 χρόνια, μέχρι να επιστρέψει στο βασίλειο και

την οικογένειά του. Τα ταξίδια του ήταν γεμάτα περιπέτειες και δυσκολίες. Τις περισσότερες τις προκαλούσε ο θεός Ποσειδάνας. Είχε όμως πολύτιμο σύμμαχο τη θεά Αθηνά. Οι περιπέτειες του συμβόλιζαν τις περιπέτειες των ναυτικών. Η λατρεία του Οδυσσέα ξεκίνησε από την Ιθάκη και διαδόθηκε σε πολλά μέρη της Ελλάδας αλλά και στην Ιταλία, κι ειδικότερα στη Σικελία.

Οδύσσεια: Το δεύτερο μεγάλο ποίημα του Ομήρου (12.080 στίχοι). Αφηγείται τις περιπέτειες του Οδυσσέα κατά την επιστροφή του από την Τροία στην Ιθάκη.

Όλυμπος: Το ψηλότερο ελληνικό βουνό. Βρίσκεται στη Θεσσαλία και στη Μακεδονία. Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν ότι στον Όλυμπο κατοικούσαν οι 12 θεοί.

Όμηρος: Ο πρώτος μεγάλος ποιητής της Ελληνικής αρχαιότητας. Έζησε το δεύτερο μισό του 8ου αιώνα π. Χ. Έγραψε την Ιλιάδα και την Οδύσσεια.

Ορφείας: Μουσικός, ποιητής, προφήτης και ιερέας. Γιος του ποταμού Οίαγρου και της μούσας Καλλιόπης και άντρας της Ευρυδίκης. Οι αρχαίοι πίστευαν ότι με τη λύρα του μάγευε τα ζώα. Πήρε μέρος στην Αργοναυτική Εκστρατεία. Τον σκότωσαν οι Μαινάδες, στη Μακεδονία. Οι αρχαίοι τον λάτρευαν με τελετές, τα «Ορφικά Μυστήρια».

Πανδώρα: Πανέμορφη γυναίκα. Την έφτιαξε ο θεός Ήφαιστος με εντολή του Δία. Χάρισε στον Επιμηθέα ένα πιθάρι που περιείχε όλα τα κακά και τις συμφορές και στον πάτο του την Ελπίδα.

Πάρης: Γιος του βασιλιά της Τροίας, Πριάμου. Τον βοήθησε η θεά Αφροδίτη να κλέψει την ωραία Ελένη από τον άντρα της Μενέλαο. Η πράξη του αυτή υπήρξε η αφορμή του Τρωικού πολέμου. Ο Πάρης σκοτώθηκε όταν οι Έλληνες κυρίευσαν την Τροία.

Πάτροκλος: Ήρωας του Τρωικού πολέμου και αγαπημένος φίλος του Αχιλλέα. Με τις ιατρικές του γνώσεις έσωσε πολλούς τραυματίες. Τον σκότωσε ο Έκτορας.

Πήγασος: Φτερωτό άλογο. Παιδί του θεού Ποσειδάνα και της γοργόνας Μέδουσας. Το χάρισε ο θεός Ποσειδάνας στο γιο του Βελλερεφόντη.

Πηλέας: Βασιλιάς των Μυρμιδόνων. Παντρεύτηκε τη θεά Θέτιδα, στο Πήλιο. Γιος τους ήταν ο ήρωας Αχιλλέας.

Πηνελόπη: Η πιστή σύζυγος του Οδυσσέα. Έμεινε μόνη της για περίπου 20 χρόνια. Παρόλα αυτά δεν πρόδωσε τον άντρα της. Απέφυγε να παντρευτεί κάποιον από τους μνηστήρες, με ένα τέχνασμα. Περιμένε τον Οδυσσέα μέχρι που αυτός επέστρεψε στην Ιθάκη. Σύμβολο συζυγικής πίστης και αγάπης.

Πολύφημος (Κύκλωπας): Μυθικό τέρας με ένα μάτι. Γιος του θεού Ποσειδώνα και της νύμφης Θόωσας. Αιχμαλώτισε τον Οδυσσέα και τους συντρόφους του με σκοπό να τους φάει.

Ο Οδυσσέας όμως τον μέθυσε και τον τύφλωσε και έτσι μπόρεσαν να αποδράσουν.

Πρίαμος: Ο τελευταίος βασιλιάς της Τροίας, πριν την άλωσή της από τους Έλληνες. Το όνομά του σημαίνει «πρώτος». Στο έπος του Τρωικού Πολέμου περιγράφεται ως σοφός και σεβάσμιος γέροντας.

Ρέα: Κόρη του Ουρανού και της Γαίας, γυναικά του Κρόνου και μητέρα του Δία. Έσωσε το Δία δίνοντας στον Κρόνο να καταπιεί μια πέτρα μέσα σε πανιά. Έκρυψε τον μικρό θεό στο βουνό Ίδη της Κρήτης. Οι ποιητές και οι μυθογράφοι θεωρούσαν τη Ρέα ως Μεγάλη Μητέρα, δηλαδή Μητέρα των θεών. Στους προϊστορικούς χρόνους οι άνθρωποι πίστευαν ότι είχε εξουσία σε όλες τις φυσικές δυνάμεις και τις ανθρώπινες δραστηριότητες.

Σειρήνες: Δυο (ή περισσότερες) αδερφές που τραγουδούσαν πολύ όμορφα. Οι ναυτικοί, οι οποίοι περνούσαν με τα καράβια τους από το νησί των Σειρήνων, μαγεύονταν από το τραγούδι τους. Έτσι ή άφηναν ακυβέρνητο το πλοίο τους και τσακίζονταν στα βράχια ή έμεναν να ακούν τις Σειρήνες και πέθαιναν από εξάντληση. Ο Οδυσσέας κατάφερε να περάσει αφού είχε δεθεί στο κατάρτι του πλοίου του και είχε βουλώσει τα αυτιά των συντρόφων του με κερί.

Στυμφαλίδες Όρνια:

Μυθικά όρνια που ζούσαν στα έλη της λίμνης Στυμφαλίας, στην Αρκαδία. Είχαν σιδερένια φτερά. Με αυτά χτυπούσαν τους ανθρώπους και κατάστρεφαν τις σοδειές τους. Τις εξόντωσε ο Ηρακλής με τα βέλη του, αφού πρώτα τις ξεσήκωσε από τις κρυψώνες τους, χτυπώντας χάλκινα κρόταλα.

Συμπληγάδες πέτρες: Δυο γιγάντιοι βράχοι στην είσοδο του Εύξεινου Πόντου. Ανοιγόκλειναν συνέχεια και τσάκιζαν ό,τι προσπαθούσε να περάσει ανάμεσά τους.

Τάλως: Χάλκινος γίγαντας. Τον κατασκεύασε ο θεός Ήφαιστος με εντολή του Δία. Ο τελευταίος τον χάρισε στην Ευρώπη για να προστατεύει τόσο αυτήν όσο και την Κρήτη. Τον σκότωσε η Μήδεια.

Τειρεσίαις: Μάντης. Βοήθησε τον Οδυσσέα με τις συμβουλές του, όταν ο τελευταίος τον επισκέφθηκε στον Άδη.

Τηλέμαχος: Γιος του Οδυσσέα και της Πηνελόπης. Βοήθησε τον πατέρα του να νικήσει τους μνηστήρες.

Τιτανομαχία: Ο πόλεμος που ξέσπασε ανάμεσα στον Δία και τους Τιτάνες, όταν ο πρώτος θέλησε να επιστρέψει στον Όλυμπο. Στον πόλεμο αυτό πήραν μέρος και οι Εκατόγχειρες, που πετώντας τεράστιους βράχους στους Τιτάνες προκάλεσαν την οριστική ήττα τους. Η Τιτανομαχία κράτησε δέκα χρόνια και κατέστρεψε όλη τη γη.

Τροία: Αρχαία πόλη στη βορειοδυτική Μικρά Ασία. Ήταν κτισμένη στις άκρες ενός υψώματος. Οι Έλληνες την πολιορκύσαν και την κυρίευσαν, όταν βασιλιάς της ήταν ο Πρίαμος. Το 1870 ο αρχαιολόγος Ερρίκος Σλήμαν ανακάλυψε ερείπια στην περιοχή εκείνη, που σύμφωνα με τον Όμηρο, βρισκόταν η μυθική Τροία.

Τρωικός Πόλεμος: Η εκστρατεία των Ελλήνων κατά της Τροίας. Έγινε με αφορμή την αρπαγή της ωραίας Ελένης από τον Πάρι. Σε αυτόν πήραν μέρος οι περισσότεροι γνωστοί ήρωες της αρχαιότητας. Επίσης πήραν μέρος και οι θεοί, που ήταν μοιρασμένοι ανάμεσα σε Τρώες και Έλληνες. Διήρκεσε 10 χρόνια. Έληξε με νίκη των Ελλήνων και καταστροφή της Τροίας. Συμβόλιζε την προσπάθεια των Αχαιών κι ειδικά των Μυκηναίων να επεκτείνουν την κυριαρχία τους στη Μικρά Ασία, να ελέγξουν τα στενά του Ελλήσποντου και να ενισχύσουν το εμπορικό τους δίκτυο.

Φαίακες: Ειρηνικός λαός, που κατοικούσε στη Σχερία. Τους αγαπούσαν ιδιαίτερα οι θεοί. Ήταν σπουδαίοι θαλασσοπόροι και βοηθούσαν τους ναυαγούς. Έτσι βοήθησαν και τον Οδυσσέα όταν ναυάγησε στον τόπο τους. Μάλιστα, ο βασιλιάς τους Αλκίνοος είχε προτείνει στον Οδυσσέα να μείνει μαζί τους και να παντρευτεί την κόρη του, Ναυσικά. Εκείνος όμως αρνήθηκε.

Φινέας: Βασιλιάς της Σαλμυδησσού και μάντης. Ο Δίας τον τιμώρησε επειδή έκλεβε τα μυστικά των θεών. Τον τύφλωσε και τον καταδίκασε να έρχονται οι Άρπυιες να του κλέβουν το φαγητό. Βοήθησε τους Αργοναύτες και αυτοί τον απάλλαξαν από το μαρτύριό του.

Χείρων: Σοφός Κένταυρος. Ασχολήθηκε κυρίως με την Ιατρική και υπήρξε δάσκαλος του Αχιλλέα.

B. ΑΠΟ ΤΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ ΑΛΛΩΝ ΛΑΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ

Αιγκήρ: Ο θεός των θαλασσών, κατά τη σκανδιναβική μυθολογία. Ήταν ο προστάτης των ναυτικών. Η πίστη των ανθρώπων στην ύπαρξη αυτού του θεού τους βοηθούσε να εξηγήσουν τα φυσικά φαινόμενα, όπως τις τρικυμίες και τις παλίρροιας. Κάτι ανάλογο συναντάμε στον έλληνα θεό Ποσειδώνα.

Άσγαρθ: Κατοικία των θεών, σύμφωνα με τη σκανδιναβική μυθολογία. Βρισκόταν στον ουρανό αλλά επικοινωνούσε με τη γη, όπως ο Όλυμπος.

Ασάρατι: Θεά του έρωτα και της γονιμότητας κατά τους Φοίνικες. Μια παρόμοια θεά με παραλλαγμένο όνομα λατρευόταν από τους Ασσύριους, τους Βαβυλώνιους, τους Χουρρίτες και τους Χετιίτες. Κέντρο της λατρείας της ήταν η Σιδώνα. Σύμβολό της το περιστέρι. Έμοιαζε με τη θεά Αφροδίτη της ελληνικής μυθολογίας.

Βάκχος: Θεός των Λυδών. Ήταν ο προστάτης του κρασιού και του γλεντιού, όπως ο θεός των Φρυγών Σαβάζιος και ο έλληνας θεός Διόνυσος.

Βαλγάλα: Όμορφη και πλούσια πεδιάδα. Σε αυτήν κατέληγαν οι γενναίοι πολεμιστές και οι ήρωες, σύμφωνα με τη σκανδιναβική μυθολογία. Έμοιαζε με τα νησιά των Μακάρων.

Γιλγαμές: Ήρωας των Βαβυλώνιων. Έζησε στη Μεσοποταμία, μετά τον κατακλυσμό, δηλαδή τον 23ο αιώνα π. Χ. Πραγματοποίησε πολλά κατορθώματα που έμειναν γνωστά ως το Έπος του Γιλγαμές. Τα κατορθώματα αυτά μοιάζουν πολύ με τους άθλους του Ηρακλή. Κι οι δυο παριστάνουν τον ήρωα- κυνηγό των αρχαίων λαών.

Γκουλνιμπόρσι: Πλάσμα από μέταλλο, κατά τη νορβηγική μυθολογία. Το όνομα του σημαίνει «Χρυσόμαλλο». Μοιάζει με τον Τάλω.

Έα: Θεός του γλυκού νερού, της σοφίας και του πολιτισμού, κατά τους Ασσυροβαβυλώνιους. Έπαιξε σημαντικό ρόλο στην κοσμογονία αλλά και στη δημιουργία του ανθρώπου. Έσωσε τους ανθρώπους από την τυραννία του τέρατος Ανζού. Ο ρόλος του ήταν παρόμοιος με αυτόν του Προμηθέα, στην ελληνική μυθολογία.

Εραγκάλ (ή Νεργκάλ): Θεός των Βαβυλωνίων, αλλά και των Σουμερίων, των Αραμαίων, των Περσών και των Αράβων. Το όνομα του σημαίνει «Κυριαρχία της Μεγάλης Πολιτείας», δηλαδή του Κάτω Κόσμου. Σε κάποιες παραστάσεις απεικονίζεται με λεοντή και ρόπαλο, όπως ο Ηρακλής.

Ίσιδα: Θεά των αρχαίων Αιγυπτίων. Βασίλευε, μαζί με τον αδερφό της Όσιρη, ειρηνικά στη γη. Βοήθησε στη διδασκαλία της γεωργίας και έκανε μεγάλο νομοθετικό έργο. Οι Αιγύπτιοι την απεικόνιζαν να κρατάει το σύμβολο της ζωής, το Ανκχ. Κέντρο της λατρείας της, ήταν ο ναός της στις Φιλές της Αιγύπτου. Έίχε ομοιότητες με την θεά Δήμητρα, των Ελλήνων.

Ονάθα: Θεά των ινδιάνων της περιοχής της Νέας Υόρκης. Την θεωρούσαν προστάτιδα του σιταριού, όπως οι αρχαίοι Έλληνες τη Δήμητρα.

Όντιν: Γερμανικός και σκανδιναβικός θεός του πολέμου, προστάτης των ηρώων και πατέρας των νεκρών. Κατοικούσε στην Άσγαρθ. Τον υπηρετούσαν οι κόρες του πολέμου Βαλκυρίες. Ήταν αντίστοιχος του θεού Δία.

Όσιρης: Θεός των αρχαίων Αιγυπτίων. Ο Ρα τον διάλεξε για διάδοχό του. Βασίλεψε στη γη μαζί με την Ίσιδα και ευεργέτησε τους ανθρώπους. Τον σκότωσε ο θεός Σεθ με τρόπο παρόμοιο με αυτόν που σκότωσαν οι Μαινάδες τον Ορφέα.

Ουπελλούρι: Γίγαντας. Το όνομα του σημαίνει πελώριος. Σύμφωνα με τη μυθολογία των Χετταίων και των Χουρραίων, σήκωνε τον Ουρανό και τη Γη, όπως ο Άτλαντας.

Ρα: Ο θεός του ήλιου στην αρχαία Αίγυπτο. Οι Αιγύπτιοι τον θεωρούσαν δημιουργό του σύμπαντος. Στην αρχή τον απεικόνιζαν ως φτερωτό ήλιο και αργότερα ως άνθρωπο με κεφάλι γερακιού.

Σεβάχ (ο θαλασσινός): Ήρωας της αραβικής συλλογής παραμυθιών, με τίτλο «Χίλιες και μία Νύχτες», ή αλλιώς «Παραμύθια της Χαλιμάς». Οι περιπέτειές του αλλά και η ζωή του γενικότερα έχει πολλές ομοιότητες με αυτήν του Οδυσσέα.

Τάρβος: Θεός των Κελτών με τρία σώματα. Έμοιαζε με το Γηρύονη της ελληνικής μυθολογίας.

